

УДК 631.162:338

<https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2019.4.27>

О.С. ПРИСТЕМСЬКИЙ

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ORCID: 0000-0001-9743-3563

Н.В. ТРУСОВА

Таврійський державний агротехнологічний університет

ім. Дмитра Моторного

ORCID: 0000-0001-9773-4534

АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

В статті розглянуті та проаналізовані джерела фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Проведений аналіз фінансово-економічних показників сільського господарства України дозволив виявити, що у структурі фінансових ресурсів найбільша частка належить власному капіталу підприємств. Визначено, що обсяги фінансової підтримки мають бути значно підвищеними і залежати від стану сільського господарства, національної економіки та потреб господарюючих суб'єктів. Особливості сільськогосподарського виробництва значно впливають на функціонування галузі, що віддзеркалюється на його фінансовому забезпеченні.

Визначений сучасний стан альтернативних форм вирішення проблем фінансового забезпечення розвитку сільського господарства. Велику увагу приділено проблематиці матеріально-технічної бази виробництва, що впливає на загальні втрати сільського господарства. Визначена роль держави у забезпеченні фінансової безпеки галузі, яка має стимулювати високоякісне сільськогосподарське виробництво.

Значну увагу приділено аграрним розпискам як альтернативного інструменту залучення кредитних фінансових ресурсів для підтримання фінансової безпеки розвитку сільського господарства. Визначено, що перевагою аграрної розписки для кредитора є те, що це більш надійний інструмент, який дасть можливість виходу на нові ринки та нових клієнтів. Виокремлено фінансову аграрну розписку, що встановлює безумовне зобов'язання боржника сплатити грошову суму, розмір якої визначається за погодженою боржником і кредитором формулою з урахуванням цін на сільськогосподарську продукцію або живі тварини у визначеній кількості та якості. Розглянуті заходи фондового ринку, зміцнення якого шляхом варіювання інструментів його функціонування дозволить покращити стан фінансової безпеки розвитку сільського господарства. Визначені державні інструменти лібералізації забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Ключові слова: фінансова безпека, сільське господарство, аграрні розписки, лізинг, фінансові ресурси, державне регулювання.

А.С. ПРИСТЕМСКИЙ

ГВУЗ «Херсонский государственный аграрный университет»

ORCID: 0000-0001-9743-3563

Н.В. ТРУСОВА

Таврический государственный агротехнологический университет

им. Дмитрия Моторного

ORCID: 0000-0001-9773-4534

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ ИСТОЧНИКИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

В статье рассмотрены и проанализированы источники финансовых ресурсов сельскохозяйственных предприятий. Проведенный анализ финансово-экономических показателей сельского хозяйства Украины позволил выявить, что в структуре финансовых ресурсов наибольшая доля принадлежит собственному капиталу предприятий. Определено, что объемы финансовой поддержки должны быть значительно повышенными и зависеть от состояния сельского хозяйства, национальной экономики и потребностей хозяйствующих субъектов. Особенности сельскохозяйственного производства значительно влияют на функционирование отрасли отражается на его финансовом обеспечении.

Определенный современное состояние альтернативных форм решения проблем финансового обеспечения развития сельского хозяйства. Большое внимание уделено проблематике материально-технической базы производства, влияет на общие потери сельского хозяйства. Определена роль государства в обеспечении финансовой безопасности отрасли, должно стимулировать высококачественное сельскохозяйственное производство.

Значительное внимание уделено аграрным распискам как альтернативного инструмента привлечения кредитных финансовых ресурсов для поддержания финансовой безопасности развития сельского хозяйства. Определено, что преимуществом аграрной расписки для кредитора является то, что это более надежный инструмент, который даст возможность выхода на новые рынки и новых клиентов. Выделены финансовую аграрную расписку, что устанавливает безусловное обязательство должника уплатить денежную сумму, размер которой определяется по согласованной должником и кредитором формуле с учетом цен на сельскохозяйственную продукцию или живые животные в определенном количестве и качестве. Рассмотрены меры фондового рынка, укрепление которого путем варьирования инструментов его функционирования позволит улучшить состояние финансовой безопасности развития сельского хозяйства. Определены государственные инструменты либерализации обеспечения финансовой безопасности развития сельского хозяйства.

Ключевые слова: финансовая безопасность, сельское хозяйство, аграрные расписки, лизинг, финансовые ресурсы, государственное регулирование.

O.S. PRYSTEMSKIY
Kherson State Agricultural University
ORCID: 0000-0001-9743-3563

N.V. TRUSOVA
Dmitry Motorny Tavrta State Agrotechnological University
ORCID: 0000-0001-9773-4534

ALTERNATIVE SOURCES OF AGRICULTURAL FINANCIAL SECURITY

In the article the sources of financial resources of agricultural enterprises are considered and analyzed. The analysis of financial and economic indicators of Ukrainian agriculture has revealed that the largest share belongs to the equity of enterprises in the structure of financial resources. It has been determined that the amount of financial support should be significantly increased and depend on the state of agriculture, the national economy and the needs of business entities. Features of agricultural production significantly affect the functioning of the industry, which reflects on its financial support.

The current state of alternative forms of solving problems of financial support for agricultural development has been determined. Much attention is paid to the problems of the material and technical base of production, which affects the overall losses of agriculture. The role of the state in ensuring the financial security of the industry, which should stimulate high-quality agricultural production, is defined.

Much attention has been paid to agrarian receipts as an alternative tool for attracting credit financial resources to maintain the financial security of agricultural development. It is determined that the advantage of the agrarian receipt for the lender is that it is a more reliable tool that will allow entering new markets and new customers. Separate financial agrarian receipt, which establishes an unconditional obligation of the debtor to pay a sum of money, the amount of which is determined by the formula agreed with the debtor and the creditor, taking into account the prices for agricultural products or live animals in a certain quantity and quality. The measures of the stock market, which strengthening by varying the instruments of its functioning, will improve the financial security of agriculture development are considered. State instruments of liberalization of ensuring the financial security of agricultural development have been identified.

Keywords: financial security, agriculture, agricultural receipts, leasing, financial resources, state regulation.

Постановка проблеми

Державна підтримка аграрного сектору є невід'ємною складовою системи заходів із забезпечення продовольчої та економічної безпеки країни в сучасному світі, оскільки вказана галузь суттєво залежить від погодно-кліматичних змін, ринкової кон'юнктури і цінової волативності, а також багатьох інших чинників ендогенного та екзогенного характеру впливу.

Формування ефективної структури фінансового забезпечення сільського господарства, що безпосередньо впливає на рівень фінансової безпеки його розвитку, знаходиться у центрі уваги багатьох вітчизняних та закордонних вчених. Варіативність використовуваних джерел фінансових ресурсів при оптимальній своїй концентрації дозволяє забезпечити фінансову безпеку розвитку сільського господарства. Крім того, структура фінансових ресурсів має тісний взаємозв'язок із ринковою вартістю господарюючого суб'єкта, що засвідчує актуальність досліджуваного питання у контексті фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженню державної фінансової підтримки розвитку сільського господарства в Україні приділяється велика увага. Зокрема цьому питанню присвячені наукові розробки – О.Є. Гудзь, В. А. Шинкара, К.Ф. Черкашиної, В.Я. Плаксінка, О.В. Гривківської, К.В. Лозінської, О.Я. Стойко, Д.М.

Черваньова, С. А. Власюка та інших. Проблемам фінансової безпеки та забезпечення її ефективності на рівні держави присвячено ряд статей та монографій. Проте, аналіз робіт, опублікованих за результатами наукових розробок в цьому напрямку, доводить, що у вітчизняній науковій літературі бракує системного дослідження окремих питань, присвячених цій тематиці.

Формулювання мети дослідження

Метою дослідження є розгляд сучасних альтернативних джерел та інструментів забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства.

Викладення основного матеріалу дослідження

Аналіз фінансово-економічних показників сільського господарства України дозволив виявити, що у структурі фінансових ресурсів найбільша частка належить власному капіталу підприємств, як основному джерелу їх утворення. Безумовно, наявність власного капіталу має безліч переваг для забезпечення фінансової безпеки підприємства, але разом з тим має певний перелік обмежень, які стримують ефективно їх функціонування та розвиток. В умовах фінансової кризи країни, яка посилює інфляцію та дестабілізувала валютні курси, це питання стає надзвичайно актуальним. Таким чином, власний капітал більшості підприємств сільського господарства виявився незахищеним від дії зазначених умов, що віддзеркалилось порушенням фінансової безпеки досліджуваної галузі. Відповідно, існує залежність між структурою фінансових ресурсів та фінансовою стійкістю господарюючих суб'єктів галузі для збереження їх фінансової безпеки.

На підставі проведених досліджень вчені висунули теорію Модільяні-Міллера, яка, крім іншого, доводила доцільність використання позикових ресурсів. Незважаючи на значну наукову вагу даного дослідження, воно не позбавлене певних недоліків, у результаті нівелювання яких виникла теорія компромісів, що базується на припущенні, відповідно до якого «при низькому рівні левериджу виявляються переваги позикового фінансування» [1]. Це пояснюється тим, що середньозважена вартість капіталу (WACC – Weight average cost of capital) знижується разом із левериджем, тоді як капіталізація збільшується. Відповідно, рівень левериджу, за якого вартість податкових пільг приблизно дорівнює витратам банкрутства, визначає оптимальну структуру капіталу [2]. Особливості сільськогосподарського виробництва значно впливають на функціонування галузі, що віддзеркалюється на його фінансовому забезпеченні. Існуюча структура фінансових ресурсів, яка протягом останніх років є відносно стабільною, не здатна задовольнити в повному обсязі потреби галузі, а концентрація власного капіталу, як пріоритетного джерела фінансового забезпечення, знижує мобільність та адаптивність господарюючих суб'єктів до світових тенденцій. Сучасні умови функціонування міжнародних аграрних ринків мають дуже високі орієнтири, на які необхідно рівнятися вітчизняним виробникам.

Більшість господарюючих суб'єктів галузі не можуть здійснювати сільськогосподарську діяльність з використанням сучасного технічного оснащення, використовувати технології часто морально застарілі, а наявність на ринку дрібних виробників (господарств населення), які взагалі не підлягають об'єктивному аналізу, порушують фінансову безпеку розвитку галузі, що має вплив на ринкову конкурентоздатність продукції. Першопричиною даного становища варто назвати низький рівень фінансового забезпечення аграрного виробництва. Адже оновлення технічного оснащення виробництва вимагає значних капіталовкладень. Тобто отримуємо замкнуте коло порушення фінансової безпеки: низька якість продукції та висока собівартість виробництва знижують прибутки господарюючих суб'єктів; отримуючи низькі прибутки, господарюючі суб'єкти не мають можливості збільшити обсяг фінансових ресурсів; за відсутності достатнього обсягу фінансових ресурсів господарюючі суб'єкти не мають змоги покращити якість виготовленої продукції, знизити її собівартість і, як наслідок, зміцнити ринкову позицію, щоб отримати більші прибутки й збільшити обсяг фінансових ресурсів і т. д.

Серед традиційних джерел фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств слід відзначити власні фінансові ресурси (власний капітал, нерозподілений прибуток), банківське кредитування, інвестиції, державну фінансову підтримку. Також існують альтернативні способи удосконалення фінансового забезпечення. До них належать: лізинг, небанківське кредитування, залучення фінансових ресурсів на фондових біржах, грантові кошти.

Отже, реалії функціонування сільського господарства не здатні забезпечити високий рівень фінансової безпеки його розвитку, тому потребує уваги вирішення питання розширення методів фінансового забезпечення. Варто зупинити увагу на лізингу, що протягом останніх десятиріч пройшов значний шлях еволюційного розвитку та має високі показники ефективності використання у сільському господарстві.

Обмеженість фінансових ресурсів у сільському господарстві викликає погіршення фінансової безпеки його розвитку. Найбільш гостро дане питання стосується матеріально-технічної бази виробництва, висока вартість якої є невід'ємною для малих та середніх підприємств. Це впливає на зниження якості виробництва, погіршення експортного потенціалу галузі, оскільки зменшується парк нової високоефективної сільськогосподарської техніки, а капітальний і поточний ремонт існуючої не проводяться через ціну запасних матеріалів. В результаті, як зазначають науковці, загальні втрати

сільського господарства, пов'язані з нестачею та низьким технічним станом машин, лише по врожаю становлять 30%, а через перевищення витрат паливно-мастильних матеріалів, – 10-12% [3, с. 252]. Разом з тим, рівень забезпеченості галузі сільськогосподарською технікою становить 40-58%, з яких 90% відпрацювали амортизаційний термін, рівень зносу технічного обладнання перевищує 70%, у той час як виробничі потужності вітчизняного сільськогосподарського машинобудування завантажені не більше, ніж на 20% [4, с. 19].

Виробництво сільськогосподарської продукції має бути забезпечене високотехнологічними засобами, щоб залишатися конкурентоздатними на внутрішньому та зовнішньому ринках. Техніко-технологічне оснащення виробництва для забезпечення та посилення рівня фінансової безпеки розвитку сільськогосподарських підприємств за умов обмеження інших фінансових ресурсів або для ефективного використання наявних можливе завдяки використанню лізингу, сучасного інструменту, який поєднує в собі ознаки оренди й кредиту. Крім того, ключовою перевагою лізингу перед кредитуванням варто назвати відсутність застави, яка для сільського господарства часто виступає проблемним питанням. Останнім часом на ринку лізингових послуг найбільшого поширення набув саме фінансовий лізинг. Також, застосування лізингових послуг має ряд переваг при оновленні основних виробничих фондів: підприємствам надається державна підтримка на придбання техніки на умовах лізингу; право власності на об'єкт лізингу переходить до лізингоодержувача після закінчення строку договору лізингу за залишковою вартістю; предмет лізингу обліковується на балансі лізингової компанії; при укладанні договору лізингу не вимагається наявність застави; досить гнучкою є система лізингових платежів (раз в місяць, раз в квартал, по закінченню дії договору тощо); лізингова компанія бере на себе всі витрати по оформленню лізингового договору, страхуванню предмета лізингу та подальшого його обслуговування; лізингоодержувач має змогу самостійно вибрати предмет лізингової угоди та його виробника; лізинг сприяє залученню іноземних інвестицій у формі машин та устаткування для сільськогосподарських підприємств [5].

Досвід використання лізингу у сільському господарстві засвідчив його високу ефективність, загалом позитивну динаміку, але низький рівень розповсюдження. Послугами лізингу у галузі користуються не більше 3% підприємств (за іншими даними 16% [6]), а у розвинених країнах показник знаходиться на рівні 90% промислового обладнання. Тому розширення даної практики сприятиме удосконаленню фінансового забезпечення розвитку підприємств галузі, що покращить стан фінансової безпеки розвитку галузі. Відповідно, розширення практики застосування лізингу у сільському господарстві України дозволить збільшити обсяги фінансових ресурсів для посилення фінансової безпеки галузі.

Необхідно зауважити, що такий різновид бюджетної підтримки є вкрай важливим для розвитку сільського господарства та забезпечення його фінансової безпеки, але його функціонування є неефективним та передбачає вибір лише певних господарюючих суб'єктів, що знижує його об'єктивність. Зокрема, рішення про надання фінансової підтримки приймаються на засіданні конкурсної комісії, а право першочерговості отримують такі господарюючі суб'єкти: під час прийняття рішення щодо надання компенсації перевага надається позичальникам: «у першу чергу, які мають чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній рік до 10 млн. грн.; у другу чергу, які провадять діяльність з вирощування та розведення великої рогатої худоби молочних порід, іншої великої рогатої худоби». Компенсація надається у обсязі 50 % облікової ставки Національного банку (на дату нарахування відсотків), але не вище розмірів, передбачених кредитними договорами. Тому право на отримання даних коштів має незначна частка господарюючих суб'єктів, а враховуючи, що для її отримання необхідно виконати цілу низку умов, значна частка підприємств взагалі не подає заявку на їх отримання.

Фінансова підтримка безумовно є важливою для забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства, але потребує удосконалення. Перш за все, на нашу думку її обсяги мають бути значно підвищеними і залежати від стану сільського господарства, національної економіки та потреб господарюючих суб'єктів. Роль держави у забезпеченні фінансової безпеки галузі не повинна мати характер «постійного джерела фінансових ресурсів», а мати на меті стимулювання високоякісного сільськогосподарського виробництва, здатного підтримати продовольчу та національну безпеку.

Цінова політика в агарному секторі України поки що не має визначеної концепції. Існуюча система контролю за цінами неефективна і зводиться до виявлення динаміки фактичних цін та правильності їх визначення (рис. 1).

Також доцільним є зміна умов надання права на отримання фінансової підтримки: визначити умовою отримання фінансової підтримки показники фінансової безпеки (зокрема коефіцієнти фінансової залежності, фінансової стабільності, співвідношення залученого і власного капіталу, коефіцієнт фінансової незалежності (автономії), маневреності власних засобів, концентрації позикового капіталу, поточних зобов'язань, довгострокових зобов'язань, залучення оборотних активів у дебіторську заборгованість підприємств. Саме аналіз даних показників дозволить комісії мати об'єктивну

характеристику стану підприємства, його здатності до виконання кредитних зобов'язань та необхідності у компенсації кредитів. Також пріоритетними мають бути стратегічні та низькорентабельні види діяльності (як у регіональному вимірі, так і загальнонаціональному).

Рис. 1. Державне регулювання ціноутворення на продукцію сільського господарства у контексті забезпечення фінансової безпеки розвитку галузі

Джерело: власна розробка авторів

Альтернативним інструментом залучення кредитних фінансових ресурсів для підтримання фінансової безпеки розвитку сільського господарства на даний час є аграрні розписки – товаророзпорядчий документ, що фіксує безумовне зобов'язання боржника, яке забезпечується заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти на визначених у ньому умовах. Механізм надання аграрних розписок перейшов у практику вітчизняних підприємств із Бразилії, товарооборот за якими становлять близько 5 млрд. дол. США. Вченими встановлено зростання в два рази товарообороту зернових культур, головним фактором якого вважають аграрні розписки [7]. Перевагою аграрної розписки для кредитора є те, що це більш надійний інструмент. За аграрною розпискою передбачена обов'язкова застава (майбутній врожай), механізм стягнення за виконавчим написом нотаріуса та Реєстр аграрних розписок, який, по суті, виконує роль джерела кредитної історії про боржника. Крім того, аграрна розписка – це можливість виходу на нові ринки та нових клієнтів.

Фінансова аграрна розписка – це аграрна розписка, що встановлює безумовне зобов'язання боржника сплатити грошову суму, розмір якої визначається за погодженою боржником і кредитором формулою з урахуванням цін на сільськогосподарську продукцію або живі тварини у визначеній кількості та якості. Виконання боржником зобов'язань за фінансовими аграрними розписками здійснюється лише в безготівковій формі. Дія аграрної розписки передбачає безапеляційне виконання аграрним підприємством своїх зобов'язань, яке забезпечується переважно його майбутніми прибутками у товарній формі. Відповідно до базових механізмів кредитування, розробленими та систематизованими багатьма вітчизняними науковцями розмір застави повинен бути не меншим за розмір зобов'язання за аграрною розпискою, а сам предмет застави заборонено передавати під заставу іншим кредиторам. Відповідно, у разі не виконання або не можливості виконання аграрним підприємством-боржником своїх боргових зобов'язань за аграрною розпискою дозволяє кредитору примусово виконати юридичні процедури, пов'язані із отриманням фінансової вигоди останнього будь-яким передбаченим законом способом. Варто акцентувати увагу, що в умовах високого природного ризику аграрного бізнесу в Україні, аграрною розпискою передбачено варіанти отримання фінансової вигоди у випадку фізичної відсутності передбаченого попередньо предмету застави (вирощеної продукції, худоби тощо), яка полягає в заміні предмета застави альтернативою, що попередньо погоджується між учасниками аграрної розписки (іншим майном, або іншим прибутком, отриманим в межах даного господарюючого суб'єкта).

На відміну від класичного механізму кредитування сільського господарства останнім часом набуває розвитку пілотний проект «Аграрні розписки в Україні», який є результатом вдалого впровадження міжнародного досвіду. Тому доцільним є розширення даної практики для підприємств галузі, що сприятиме забезпеченню фінансової безпеки сільського господарства.

Використання можливостей фондового ринку для розширення джерел залучення фінансових

ресурсів для забезпечення високого рівня фінансової безпеки на сьогодні має високі перспективи. Функціонування фондового ринку у Україні має безліч перепон та повну відсутність ліберальної підтримки державних органів, але найбільшого ускладнення зазнав даний процес саме для господарюючих суб'єктів сільського господарства після погіршення політичної ситуації в країні.

Необхідно звернути увагу на те, що значного впливу на фінансову безпеку розвитку сільського господарства здійснює доступність фінансових ресурсів, їх належний обсяг та стабільність надходження. Динаміка залучення фінансових ресурсів вітчизняними агрохолдингами через міжнародні фондові біржі показує, що обсяги залучених коштів залежать від стану макроекономічної ситуації в країні та світі. Зокрема, значне зниження активності підприємств сільського господарства країни на міжнародній арені пов'язані з утратою довіри до вітчизняних підприємств та посиленням фінансово-економічної й політичної кризи країни.

Завдяки широким фінансовим можливостям, фондовий ринок дозволяє значно зміцнити фінансову безпеку розвитку сільського господарства, забезпечивши надходження необхідних грошових ресурсів. Варто врахувати, що у сучасних умовах він потребує реформування та адаптування до економічної системи країни.

Зміцнення фондового ринку шляхом варіювання інструментів його функціонування дозволить покращити стан фінансової безпеки розвитку сільського господарства, що, вимагає таких заходів:

- ввести поняття іноземних цінних паперів у вітчизняне законодавство; впровадити систему заходів щодо сприяння обігу іноземних цінних паперів на території України;
- створити умови для сприяння обігу на території України цінних паперів українських емітентів, емісія яких здійснена відповідно до законодавства іноземної держави та які розміщені за кордоном;
- здійснити заходи щодо скасування перешкод для здійснення на території України операцій з іноземними цінними паперами; сприяти лібералізації валютного контролю операцій з іноземними цінними паперами, зокрема операцій, пов'язаних з виплатою доходу, погашенням, викупом іноземних цінних паперів, тощо;
- сприяти проведенню вітчизняними учасниками ринку транскордонних операцій з іноземними цінними паперами; передбачити створення єдиного державного реєстру вексельних операцій для забезпечення цивілізованого вексельного обігу на території України;

передбачити спростування закладних на майнові права та посилення практики використання закладних виключно під фактично існуючу нерухомість.

Крім того, підтримуємо позицію щодо необхідності активізації державних інструментів лібералізації даного процесу, а саме:

- здійснити імплементацію положень Регламенту ЄС стосовно кредитно-рейтингових агенцій;
- реалізувати загальну систему електронного документообігу на фондовому ринку в єдиному інформаційному середовищі на технологічній основі Електронного регулятора;
- забезпечити поетапний перехід виключно на електронний документообіг між всіма учасниками фондового ринку;
- посилити функціональну спроможність регулятора фондового ринку, операційну незалежність та якість технологічного і кадрового потенціалу;
- удосконалити законодавство для забезпечення захисту від позовів проти членів Комісії та її працівників щодо рішень, які приймалися ними в законному порядку;
- удосконалити Кодекс поведінки співробітників НКЦПФР, який буде містити всі питання, що вимагаються Принципами IOSCO, та призначити відповідальність у НКЦПФР щодо ведення записів про операції з цінними паперами працівників НКЦПФР;
- удосконалити систему підготовки та атестації фахівців фондового ринку шляхом: запровадження навчання фахівців фондового ринку, які мають стаж роботи на фондовому ринку за відповідним видом професійної діяльності більше шести років, на добровільних засадах; запровадження багаторівневої системи атестації фахівців (базова та спеціалізована) відповідно до рівня підготовки фахівця; розробки та запровадження системи багаторівневих кваліфікаційних вимог до фахівців професійних учасників фондового ринку відповідно до рівня їх компетенції та вимог щодо кадрового забезпечення відповідними фахівцями професійного учасника фондового ринку залежно від виду професійної діяльності; спростити процедуру сертифікації фахівців фондового ринку шляхом видачі безстрокових сертифікатів на право здійснення дій, пов'язаних з безпосереднім провадженням професійної діяльності на фондовому ринку, та встановлення порядку їх підтвердження.

Забезпечення фінансової безпеки розвитку сільського господарства відбувається також за рахунок безоплатних цільових фінансових ресурсів, зокрема шляхом фінансування коштами благодійних фондів, діяльність яких направлена на подолання загальнодержавних або світових проблем, серед яких подолання бідності, підтримання продовольчої безпеки тощо.

Висновки

Отже, серед альтернативних форм вирішення проблем фінансового забезпечення галузі слід відзначити використання програм по компенсації відсотків по кредитах, застосування аграрних розписок, залучення коштів через фондові біржі, активізацію іноземного інвестування та використання коштів благодійних фондів. Значення державної підтримки, як важливого фактору фінансової безпеки розвитку сільського господарства, є надзвичайно важливим, оскільки ефективність, стабільність та надійність інституційного середовища забезпечує формування фінансового, конкурентного, правового та інвестиційного середовища діяльності підприємств галузі, спонукає до використання ефективних державних механізмів сприяння експорту сільськогосподарської продукції, що підтверджується отриманими результатами кореляційно-регресійного аналізу, який виявив що між фінансовим результатом до оподаткування та експортом й імпортом сільськогосподарської продукції існують щільні зв'язки, що вказує на необхідність активізації експортних, виваженої політики щодо імпортних операцій та раціонального їх державного регулювання.

Список використаної літератури

1. Brennan M., Schwartz E. Corporate Income Taxes, Valuation, and the Problem of Optimal Capital Structure. *Journal of Business*, 1978. P. 103-114.
2. Leland H. Corporate Debt Value, Bond Covenants, and Optimal Capital Structure. *Journal of Finance* XLIX. 1994. P. 1213-1252.
3. Хомуляк Т.І. Сучасний стан і перспективи лізингу в агропромисловому секторі. Вісник Університету банківської справи Національного банку України. 2013. № 2. С. 252-258.
4. Стойко О.Я. Стан і перспективи лізингу в аграрній галузі України. Продуктивність агропромислового виробництва. Економічні науки. 2014. Вип. 26. С. 19-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pav_2014_26_5.
5. Лозінська К.В. Лізинг як інструмент інвестування аграріїв. Ефективна економіка. 2011. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_37.
6. Обсяг лізингових операцій в 2012 році виріс на 30%. URL: <http://finagent.com.ua/uk/news/15190>.
7. Тимків І. Аграрні розписки - новий інструмент кредитування українських аграріїв. URL: <http://agrex.gov.ua/normatyvno-pravovi-akty/zakony/pro-agrarni-rozpiski/>.

References

1. Brennan M., Schwartz E. (1978). Corporate Income Taxes, Valuation, and the Problem of Optimal Capital Structure. *Journal of Business*. P. 103-114.
2. Leland H. (1994). Corporate Debt Value, Bond Covenants, and Optimal Capital Structure. *Journal of Finance* XLIX. P. 1213-1252.
3. Khomulak T.I. (2013). Current status and prospects of leasing in the agricultural sector. *Bulletin of the National Bank of Ukraine's Banking University*. Vol. № 2. pp. 252-258.
4. Stoyko O.Ya. (2014). Status and prospects of leasing in the agricultural sector of Ukraine. *Productivity of agro-industrial production. economics*. Vol. 26. S. 19-26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pav_2014_26_5.
5. Lozinska K.V. (2011). Leasing as a tool for agricultural investors. *An efficient economy*. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_11_37.
6. The volume of leasing operations in 2012 increased by 30%. URL: <http://finagent.com.ua/en/news/15190>.
7. Timkov I. Agrarian receipts - a new tool for lending to Ukrainian farmers. URL: <http://agrex.gov.ua/normative-legal-acts/laws/pro-agrarian-contracts/>.